

Heikki Taulu

13.11.2017

Dnro 001/81/2017

Eduskunta
Sosiaali- ja terveysvaliokunta
StV@eduskunta.fi

Asiantuntijakuuleminen tiistaina 14.11.2017 klo 10.00

HE 124/2017 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työttömyysturvalain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Akava kiittää mahdollisuudesta lausunnon antamiseen otsikon asiassa.

Hallitus esittää työttömyysturvalainsäädäntöön ns. työttömyysturvan aktiivimallia, joka valmisteltiin Martti Hetemäen vetämässä kolmikantaisessa työryhmässä. Esityksen mukaan työttömyysetuutta maksettaisiin 65 maksupäivältä alennettuna, mikäli henkilö ei edeltävän 65 päivän jakson aikana ole osoittanut riittävää määrää aktiivisuutta. Aktiivisuuden osoittamiseen edellytetään määrättyä määrää työtä, yrittäjyyttä tai työllistymistä edistävässä palvelussa oloa. Alennuksen suuruus on 4,65 työttömyysetuuden normaalista tasosta.

Työttömyysturvan aktiivimallissa Akava näkee sekä hyviä että huonoja elementtejä. Tärkeimpänä myönteisenä vaikutuksena voidaan pitää sitä, että se tehtyjen laskelmien mukaan vaikuttaa kokonaisuudessaan työllisyyttä lisäävästi ja kannustaa todennäköisesti aikaisempaa aktiivisemmin hakeutumaan työhön tai työllistymistä edistävään palveluun. Mallin vaikutusmekanismi perustuu siihen, että työttömyysetuuden tason lasku laskee työllistymisveroastetta ja parantaa näin työllistymisen kannustimia. Tarkan työllisyysvaikutuksen arviointi on mahdotonta, mutta vaikutus on arvioiden mukaan kuitenkin selvästi positiivinen.

Työttömän yksilön kannalta hyvää mallissa on se, että lyhytkestoiseksi jäävässä työttömyydessä työttömyysetuuden taso nousee nykyiseen verrattuna työttömyyden alun omavastuupäivien vähentymisen myötä. Huono vaikutus työttömän yksilön kannalta se, että työttömyyden pitkittyessä työttömyysetuuden taso laskee nykyiseen verrattuna, mikäli ehtojen mukainen työllistyminen tai aktiivitoimiin osallistuminen ei onnistu. Edellä mainittujen vaikutusten seurauksena työttömyysturvan tason muutosten kokonaisvaikutus kääntyy positiivisesta negatiiviseksi noin viiden kuukauden työttömyysjakson jälkeen niillä henkilöillä, joiden etuuden tasoa mallin seurauksena lasketaan.

Aktiivimallin oikeudenmukaiseksi kokemisen kannalta ongelmallisena Akavassa pidetään sitä, että aktiivisellakaan omalla työnhaulla ei pelkästään voi välttää etuuden tason laskemiselta. Sen sijaan

Heikki Taulu

13.11.2017

Dnro 001/81/2017

työllistymistä edistävään palveluun pääsemällä etuuden tason laskulta voi välttyä. Järjestelmä asettaakin varsin eriarvoiseen asemaan ne, joille palvelua tarjotaan suhteessa niihin, joille sitä ei tarjota. Eri aloilla ja alueilla on erilaiset mahdollisuudet ehtojen mukaiseen työllistymiseen ja varsinkin tulevaisuudessa kasvupalvelu-uudistuksen myötä mahdollisesti myös palveluiden saamiseen.

Työllistymistä edistäviksi palveluiksi mallissa katsotaan työnhakuvalmennus, uravalmennus, työvoimakoulutus ja työttömyysetuudella tuettu työnhakijan omaehtoinen opiskelu, kokeilut ja kuntouttava työtoiminta. Lisäksi asetuksella voidaan säätää rekrytointikokeilusta.

Akava ry:n puolesta

Heikki Taulu
ekonomisti